

праці”, суб’єктами організації оплати праці є: органи державної влади та місцевого самоврядування; власники, об’єднання власників або їх представницькі органи; професійні спілки, об’єднання професійних спілок або їх представницькі органи; працівники [1]. Проте, такі суб’єкти як власники, їх об’єднання або їх представницькі органи; професійні спілки, їх об’єднання або представницькі органи; працівники, на нашу думку, є також суб’єктами колективно-договірного регулювання оплати праці.

У механізмі державного регулювання заробітної плати вихідною базою є встановлення її мінімального розміру. Відповідно до ст. 3 ЗУ „Про оплату праці”, *мінімальна заробітна плата* (МЗП) – це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може провадитися оплата за виконану працівником місячну, а також погодинну норму праці (обсяг робіт). До мінімальної заробітної плати не включаються доплати, надбавки, заохочувальні та компенсаційні виплати [1].

Оподаткування має великий вплив на розвиток економіки, перерозподіл доходів, створює регулюючі процеси існування держави. Є два види оподаткування заробітної плати: перший – нарахування на заробітну плату; другий – утримання із заробітної плати. Заробітна плата, яку отримує працівник, буде дорівнювати нарахованій заробітній платі, зменшеній на суму утримань.

Висновок. В умовах, коли діюча тарифна система оплати праці втрачає своє значення, система соціального партнерства тільки формується, а механізм узгодження попиту і пропозиції на ринку праці практично відсутній, повинна бути забезпечена провідна роль держави у реформуванні політики оплати праці і доходів населення.

1. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. // Електр. ресурс. – [Цит. 15. 05. 2012]. – Доступно з: <<http://www.rada.gov.ua>>

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Горинь Я. О.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Система освіти на сьогодні є одним із найбільших соціальних інститутів, який органічно пов’язано з фундаментальними основами суспільного устрою, соціально-економічною, політичною організацією, із характером і домінуючою спрямованістю суспільного життя. Саме з

допомогою надання населенню освітніх послуг заклади освіти підвищують освітній потенціал суспільства.

Вагомий внесок в теоретичну та практичну розробку проблеми якості освіти та зокрема конкурентоспроможності освітніх послуг внесли відомі вчені сучасності, а саме: Л. Богуш, Л. Борисова, О. Грішнова, Л. Журавльова, Л. Колесников, В. Кремінь, В. Куценко, В. Литвин, В. Лунячек, В. Новіков, І. Опалев, І. Петрова, В. Турченко та ін.

Глобальний ринок освітніх послуг на теперішній час становить понад 2,5 трл. дол. США і має стійку тенденцію до розширення. Лібералізація торгівлі освітніми послугами перетворює їх на важливу складову світової економіки. Університети розглядаються як важливі суб'єкти національної конкурентноздатності.

Українське суспільство в останні десятиріччя орієнтується на позитивні зміни, а отже потребує нових освітніх орієнтирів, котрі базуються на розумінні, що вища освіта перетворюється на глобальне підприємство. Хоча ситуація на вітчизняному ринку якісних освітніх послуг з кожним роком стає все більш напруженою, гостро постають питання: старіння матеріально-технічної бази навчальних закладів; забезпеченості педагогічними кадрами, особливо в сільській місцевості; малокомплектність навчального закладу.

Такий підхід призвів до формулювання нової стратегічної мети вищої школи, яка включає в себе побудову конкурентоздатної економіки, заснованої на знаннях, підвищення якості зайнятості населення та зміцнення соціальної єдності суспільства. Вищезначене і в свою чергу визначає основні цілі Болонського процесу, а саме: побудова Європейського простору вищої освіти як умови розвитку мобільності громадян з можливістю працевлаштування; посилення міжнародної конкурентоздатності як національних, так і Європейської систем вищої освіти; змагання з іншими системами вищої освіти за студентів, вплив на світовому ринку освіти, кошти й престиж; формування й зміцнення інтелектуального, культурного, соціального й науково-технічного потенціалу; досягнення сумісності систем вищої освіти; зростання ролі університетів у розвитку національних та Європейських культурних цінностей тощо.

Важливу роль у забезпеченні якості освітніх послуг відіграють також рейтинги вищих навчальних закладів, що складаються, як правило, неурядовими організаціями.

Визначальним напрямом розвитку системи вищої освіти України задля підвищення її конкурентоспроможності є інтеграція у європейський освітній простір у руслі виконання вимог Болонського процесу. У ході інтеграції української системи освіти до європейського

освітнього простору перед нею постає ряд проблем. Серед них, психолого-дидактична некомпетентність більшості викладачів вищої школи; перехід на кредитно-модульну систему організації навчального процесу потребує забезпечення відповідності “вартості” кредиту обсягу і складності учбового матеріалу та визначення педагогічного навантаження в умовах функціонування кредитно-модульної системи. Нерозв’язаними на даний час проблемами є зв’язок вищої школи з ринком праці, практика студентів у реаліях ринкової економіки, розмежування академічної й професійної спрямованості вищої освіти в Україні, приведення освітніх кваліфікаційних ступенів України до стандартів Європейського союзу.

Складнощі у вирішенні цих проблем зумовлені причинами соціального та психологічного характеру. Серед соціальних причин, на нашу думку, найголовніші такі: зацікавленість переважної більшості ректорів ВНЗ у збереженні існуючого стану; технологічна та інформаційно-просвітницька незабезпеченість переходу до європейських стандартів освіти.

Психологічні причини не менш прозаїчні, а саме: звичка і готовність населення використовувати усталені схеми відносин між споживачами та виробниками освітніх послуг (хабарі, знайомства тощо); несприйняття значною частиною професорсько-викладацького складу інноваційних методів і технологій в освіті.

Вважаємо, що Україні для досягнення цілей Болонського процесу і підвищення конкурентоспроможності системи освіти та освітньої послуги зокрема, найперше, необхідно:

- сприяти європейському співробітництву у забезпеченні якості освіти з метою розробки співмірних критеріїв і методологій її визначення;
- остаточно прийняти систему вищої освіти, що базується на двох основних циклах – переддипломному (бакалаврському) та післядипломному (магістерському);
- запровадити загальноєвропейську систему наукових ступенів тощо.

1. Антонюк Т. Якість освітніх послуг як головна умова конкурентоспроможності української систем вищої освіти України / Т. Антонюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Випуск 14. – 2010. - №4. – С. 32-36. 2. Оболенська Т. Є. Маркетинг у сфері освітніх послуг: дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук: 08.06.02 / Т. Є. Оболенська. 3. Родіонов О.В. Маркетинг освітніх послуг ВНЗ [Електронний ресурс] / О.В. Родіонов // Вісник Хмельницького національного університету. –

ДО ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ОСВІТНІХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Горинь М.О.

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Постановка проблеми. Нові умови розвитку вимагають упровадження в Україні нових підходів розбудови економічних і соціальних відносин. За таких умов головними стають інтелект та освіта, які перетворюють у суспільство знань сучасне суспільство. Так, системою ринкових відносин встановлено вимоги до якості освітньої діяльності, головна з яких – конкурентоспроможність випускника вищого навчального закладу на ринку праці. Законодавчо в Україні визначено, що освітня діяльність – це діяльність, пов'язана з наданням послуг для здобуття вищої освіти, з видачею відповідного документу, а якість освітньої діяльності – це сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства. В освітній діяльності як соціально-економічній системі первинну роль має створення освітнього продукту разом із розподілом, обміном і споживанням.

Аналіз останніх досліджень. Актуальність теми дослідження підтверджується висвітленням проблеми ринку освітніх послуг у науковій літературі. У цьому напрямі працюють В. П. Андрущенко, В. Д. Базилевич, Д. П. Б. Огіня, Л. В. Губерський, М. З. Згуровський, А. О. Лігоцький, В. І. Луговий, А. В. Ломоносов та ряд інших дослідників. У їхніх працях висвітлено основні тенденції розвитку освіти в Україні в умовах ринкової трансформації суспільства, розроблено рекомендації щодо гуманізації підвищення якості підготовки фахівців тощо. Вивченню питань управління освітніми послугами присвячені праці зарубіжних учених, зокрема Н. Архіпова, В. Афанасьєва, Г. Балихіна, П. Лоранжа, М. Лукашенко, О. Панкрухіна та ін. Разом з тим, аналізу освітніх продуктів не відводиться належна увага, що зумовлює актуальність досліджень саме в цьому напрямку.

Мета даного дослідження – аналіз та узагальнення існуючих підходів до поняття «освітній продукт», визначення його основних характеристик та етапів створення.